

Numărul 9.

Oradea-mare 2/15 martie 1903.

Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8. pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 le

Carol Robert regele Ungariei.

Stăpânul țării feudale
Rîdea de Basarab, pe cale
Venind cu sutele de arcași
Turnați în zale,
Ce-î pentru-acești viteji ostași
O țară largă de trei pași?

„Sermanul Vodă, cum îl cheamă,
O fi 'n pământ acum de teamă!
Ce minte-o să-l învăț! Să-l fac
Să ție seamă
Că eu sînt eu, și nu me 'mpac
Cun biet ca el, cioban sărac;
„Uitat-a că-î născut să fie

Păstor de oi și slugă mie —
De barbă înse am să l scot
Din vizunie.
Ce câni îl apără? Socot
Să l spânzur eu cu câni cu tot!

„Curînd flăcăi! E plin paharul!
Auți ce-mi scrie-acum tâlharul —
Dar cine crede el c'ar fi
Maghiarul?”

Și regele rîdînd se opri
Și-aceste vorbe le citi :

„Mărite crai! Îți sputu prin carte
Că vecinic dinspre-a noastră parte
Vrem binele! Sîntem cei foști

Și mai departe —
Și-acum tu uită că ne cunoști
Și-alergi în strîngere de oști!

„Eu sînt mai slab. Zic eu de mine.
Vi-am dat haraciul, că se cuvine,
Pe plac eu multe v'am făcut
Să fie bine.
Voî Severinul l-ați bătut:
Vi-l las, măcar eu n'uș fi vrut!

„Dar o rugare eu ți-aș face:
Să mi te 'ntorci în bună pace,
Să te ferești, Măria Ta,
De drumu 'noace.
Că mai pe-aproape de veți da,
Nici unul viu nu veți scăpa!”

De hohote vuit-a malul;
S'a dat cu spaima 'n lături calul
Luț Robert. „Tomo, fi stăpân
Că-ți pierdi Ardealul!
Nu ți prost Românul că-î bătrîn,
E prost că-î minte de Român!”

Și-asă rîdînd, în zi de vară,
Frumoasele lor oști intrară
Adînc prin munții românești,
Adînc spre țară.
O, nu-ți aduc vulturii vești
Roberte, 'n drum ca să te-oprești.

Căci tată, colo la strîmtoare
S'aude-un corn de vînătoare
Și multe-apoi, chiuituri
Răsunătoare,
Se umple codru 'ntreg de guri
Și ies Romînii din păduri.

Jucându-și coiful alb pe creste
Ei vin, și nu le prindî de veste,
Năvalnicii cad și tuți rêsar
Ca din poveste.
Ei intră 'n desetul maghiar
Și unde ajung, îl lasă rar.

O, bleți Maghiari! Striviți în vale
Ce mândri-ați mai venit pe cale,
Atâtea sute de arcași
Turnați în zale!
Cum pier acum acești ostași
În țara largă de trei pași!

Și fala lor uittând o toată
Muriaă zdrobiți, și ca să poată
Să-și scape capul, rupți și goi
Fugiaă în gloată.
O, și la ziua cea de-apoi
Vor rîde-aceste văi de voi!

Tu 'n gând bolborosiat o rugă
Și nu gândia decît la fugă,
Și 'n spate, rege, tu ți-ai pus
Vestmēt de slugă —
Un gând nebun mi te a adus
Șt-acum te bate Cel-de-sus.

Venit-a Dumnezeu să certe
Mândria ta, Carol Roberte!
De nimeni n'ai voit s'aseulți,
Cel sfânt, te verte!
Din pilda ta cunoașcem mulți,
Că șciū și regii-umblă desculți.

G. Coșbuc.

Gugetări.

Mai liniștit doarme flămîndul decît sătulul cu gîndul.

*

Luna e protectoarea amoresaților, dar numai după ce se ascude în nori.

*

Mulți își îmbracă sărăcia cu haine așa de frumoase încât credi că e bogat.

*

Stăpînul adevărat nu se cunoaște după porunca ce o dă, ci după chipul cum i se îndeplinește porunea.

La mahala.

I

Eră sindrofie mare la cucoana Aglăița a lui domnu Tănase Inimădulce din Delea-Nouă, în seara de sfântu Nicolae, că Năică îl chemă pe băiatu dumnealor al mic.

Nu prea se invoia c'o zi 'nnainte, domnu Tănase, ba încă mărăia mai reu ca un mops, — dar când Aglăița îl sărută pe aluniță, — slăbiciunea dumnealui, — tăcu și dădu voie.

Un lucru nu-l mulțamia, — că el nu putea să fie la *suharea*, pentru că avea întrunire patriotică în cărciuma lui Spirache Deli-Sarma, unde eră să vie ci-că și un depotat, — unu din ai noștri, — după cum zicea cu ifos dnu Tănase.

Cucoana Aglăița spělase pe jos din ajun de făcuse scîndurile curate ca palma, sticlitoare ca oglinda, și alunecoase ca ghița, că erau doar să se incingă la danț pînă noaptea târziu; pusese în șalon scaune multe de giur impregiur, după ce scosese patu dumnealui și ale douē mese; și cum inserase, acum aprinsese toate luminările policandrului, cumperat vara trecută de la Moși.

Domnișoara Didi își făce sprâncenile în odaia d'alături, pînă să se moaie bine obrazul uns cu gold-cream. Când oglinda îi arătă că sprâncenile au destulă față, își șterse ușor de tot obraji și începă a-i îmbăcsi cu pudră de și-i albi ca hîrtia. Puse apoi nișel roșior la umerii obrazilor și după ce-și rise, în oglindă, și făcū mai multe mișcări foarte grațioase de cochetărie, — începū să se îmbrace.

Domnișoara Didi Inimă-dulce, e bălană, cu ochi albaștri spălăciți, dar nu tocmăi urită. Ba când rîde, i-ai putea zice că e frumoșică de tot. Audînd-o vorbind inse, îți pieria pofta d'a-i ciupii și pușintica curte la care te-ar fi îndemnat inima.

Învēșase patru clase primare, așa că șcicia să scrie toate vorbele cu literă mare și să citească „Dramele Parisului“ cu pasiune. Eră în stare să nu mânânce, numai să fie lăsată în pace sub farmecul romanului ce citia.

Aceasta făcuse de multe ori pe domnu Tănase să-i desmierde spinarea.

Didi avea o vorbire esagerată și dădea ochii peste cap, în semn de cochetărie, sau când voia să se arate plină de simțire; atunci insoția darea peste cap a ochilor și c'un oftat lung și arđetor.

— Te-ai îmbrăcat, Didi maică? — o întrebă co-coana Aglăița, deschidēnd ușa, și apărēnd îmbrăcată în roche lila, și cu doi trandafiri în pēr.

— Da, mamișo. A venit dnu Tapeor? Ah! ce frumos o să fie cînd o începe să se cînte la pian.

— N'a venit încă și me mir; că-i zisesem doar să pofteașcă pe la șapte.

Da, fantasia lui Didi fusese să se aducă un pian, pentru seara asta și un tapeor; că cu lăutarii eră ceva prea *ordinal* și prea mitocănesc lucru.

Domnișoara Didi pusese o roche trandafirie care n'o prindea bine de fel; dumneaei i se părea inse că nici o cucoană mare nu eră ca dēnsa, — și în adevēr că nu putea să fie.

Trecū în salon și deschidēnd pianul, începū să-l admire; apoi oftă:

— Ce pēeat că nu șciū să cînt și eū la pian! — zise ea, privind la mă-sa. — Șciū ce una, mamă,

— adaoase Didi, — dac' aş învăţá d'acuma? Hai? Ce ziei? Oare o vrea tátiţa?

— Ba ia caută-ţi treaba, să nu-ţi găseşti beleaua cu dânsul, că-l şei ce grozav e când nu-î un lucru cu voia lui... Ce? poftesci să ţi-l toace cu toporu numai într'un sfert de ceas?

— Bine, mamiţo... Dar lasă... m'oiu măritá eú... atunci oiú face eú ce-oiú vrea, după capu meú...

— Acasă-s cucoanele? — se auđi atunci un glas piţigăiat de femeie...

— Incep musafirii să vie, mamiţo, — strigá fata şi acoperi repede pianul.

— Poftim, — strigá Agláiţa, şi eşi în uşá.

Cucoana Caliopi Rásmeriá, ráđemându-şi umbletul de raţă leşască, pe cei şaizeci de ani ai sei, intrá. Dumneaei erá cea dintéiu la toate sindrofile şi pornia cea din urmă; iar multămitá nu erá nici odatá. Lumea o poftia numai din pricina gurei ei rele; cá mai reú erá pe urmă, de n'ar fi poftit-o. Vorba aia: reú cu reú, dar mai reú fárá reú.

Nu trecú mult şi veni cucoana Despina a lui domnu Nae, bácanu din colţ, — cu Miţa fata dumnealor, — o fetiţa ochesică de haz, şi care nu ridicá ochii nici odatá la om, aşá de ruşinoasă ce erá. Seara, la uluce, şoptia inse cu dnu subcomisar, multe vorbe dulci. Atunci se cădea, cá erá seará.

— Hm, bravo! aţi adus şi pian, — strigá cucoana Despina, făcând ochii mari cât doue ruble. Da par' cá dşoara Didi nu şcie să cante...

— Nu, cucoaná Despino, — dar o să vie un tapeor... raspunse cam întepat Didi.

— Da dta, ce mai faci Miţico? — întrebá cucoana Caliopi pe fata lui dnu Nae.

— Eú, bine mersi, — raspunse fata, cu ochii în jos şi roşindu-se.

— Domnu Nae nu vine? — întrebá Agláiţa pe Desnina.

— O să vie, cum nu, după ce-o închide právălia. Dumnealui nu se duce la intrunire... Da dnu Tánase se duce?

— O ho! Dta să fii sánătoasă. Dumnealui s'adus de mult. Cé fel, nu şei, soro, cá dumnealui nu lipseşce nici odatá? Cine ridicá Delea-Nouá în pictoare, dacá n'o fi el...?

— De, asta aşá î bine ziei...

S'auđi gurá afará. Agláiţa fugi la uşá.

Intrará atunci domnu Nae, bácanu; dnu Tache Zábavá, copist la sectie, dnu Panţu, sub-comisar, adóratu Mitei; — cucoana Luxiţa cu dnu Vasile, poreclit Ciomag, de profesiune dogar şi cu fetele şi în sfârşit doi tineri studenţi de liceú cari veniserá să facá haz pe socoteala tuturor.

Salonul se umplú pe jumătate.

— Dar tapeorul, de ce nu vine tapeorul? — şopti mă-sei, dşoara Didi, bătând din picior cu ciudá.

— Să-l ia dracu, afurisitu; ne face de ris şi ne dá de cheltuialá degeaba, — răspunse muma.

Toţi se aşedaserá şi vorbiau de-odatá unii cu alţii, cá par' cá erá o havrá jidovească.

Sub-comisarul se pusese lângá Miţa şi-i tot strecurá pe furis câte-o vorbá, orí oapucá de mână.

Cei doi studenţi făceau cu ochiu dşoarelor dogarului, care le răspundea riđând în — de ele şi uitându-se la ei.

Iată cá o trásurá se popri la poartá... Cine să fie cu trásura? se întrebará toţi, tácând de-odatá.

— O fi tapeorul, — strigá Didi şi dádu fuga în salá.

— Tapeorul? — facurá toţi.

— Ce mâncare e aia, — întrebá dnu Niţá.

— Şeiú eú, — vr'o tulsama poate, raspunse Vasile Ciomag, măcelarul, şi începú să ridá cu hohot de duhul ce făcuse.

II

Erá tapeorul. Un tinér de vr'o doue-zeci şi şapte de ani, 'nalt, subţiratec, cu figurá plăcutá, bálán de tot şi cu aerul străin, se vedea cât de coló cá erá neamţ. Vorbiá c'un uşor accent care-l vedia cá nu e pámântean.

De mic, umblase cu minavetu pe stradá; mărindu-se, îi fu ruşine d'a-ş câştigá astfel pânea şi intrá slugá şi ucenic într'un atelier de strungárie.

La 18 ani, ajunsese calfá cu leafá bună, şi pentru cá inima-l tráse spre musicá, sora copiláriei lui, învăţase, printre picături, să cante cu vioara şi la pian. Acum la vârsta ce avea, erá bunişor pianist şi membru al unei societáţi germane de musicá, în care se deosebiá ca viorist.

Lul Nea Tánase Inimá-dulce i-l recomandase un *gentleman* de poliţie, — pentru cá cinstitul negustor erá în foarte bună prietenie cu ái de p'acolo.

Ludvig Hermann, cu notele subsuoará se inchiná ímpestriţatei adunári şi fárá să gráiască cuiva, se aşedá pe scaun la piano; îl deschise, îl cercá şi asteptá, privind la note.

— Domnule Tapeor, — îi zise Didi, apropiindu-se de el şi cochetând, — te aşteptam cu *pacienţá* să poftesci mai degrabá... Acum aveţi bunáitatea să începeţi cu ceva, până ce ne-o veni dorinţa de *dans*.

— Cu plăcere, dşoará... Doriţi vr'o serenadá, vr'o romantá, sau pot-pouri din vr'o operá?...

Didi remase cu gura cam căscată... Ce-o fi fost oare toate alea? Cântece de joc?... se roşi, sub roşul care se dáduşce, şi zise cu jumătate glas: cântaţi *poturi*... dle...

Ludvig, íşi plimbá odatá mâna pe clape, — deschise un caet de note şi începú Traviata.

Dupá zece minute, măcelaru moţáiá, dogaru căscá să-şi rupá fálcile, cu ochii lácrimioşi; fetele lui şoptiau cu studenţii; Miţa cu subcomisarul se ínvoiaú în sfârşit pentru o íntélnire; cucoana Caliopi se gândia la pisoiu d'acasá şi cautá să-şi aducá á-minte dacá închisese bine dulapul cu mâncáriele; celelalte cucoane şoptiau de-ale bucátáriei şi de íntépláriele de peste zi, — nimicuri d'ale casei; Agláiţa se dusesse să vadá de dulceaţă, de cafea şi de lichior şi să aducá pe Náicá ál mic ca să fie hiritisit.

Didi privia la *Musiu* Tapeorul pliná de încântare, de şi nu pricepea frumuseţea operéi. Ea-l fericiá cá şcie să cante aşá de frumos... pe urmă începú să-l găsească pe el frumos şi să simţá ceva la inimá.

Un bătat din právălie cu tava cu dulceaţa şi slujnica cu tava cu lichioru şi zacharicale, deşteptá pe toată lumea.

Didi servi pe *Musiu* Tapeorul cu multá gráţie şi când începú hiritiseala pentru Náicá, cioeni paharul de lichior de paharu musicantului.

(Finea va urmá.)

N. Rádulescu-Niger.

Să nu plângi după mine.

*Să nu plângi după mine
Mai mult decât e scris — —
Cât plângi o stea ce cade
Său cât regreti — un vis.*

*Mi-e milă și mi e jale
De propriu-mi păcat — —
O umbra-m aruncat
În calea vieții tale.*

Msria Cuntanu.

Din literatura rusă.

Macarie Ciudră.

De Maxim Gorki.

(Fine.)

Fumează Șoimule, uite mai e tutun. Me întorsei la corturi și povestii bătrânilor totul. Ne socotirăm și hotărirăm să așteptăm și să vedem ce se va alege din asta. Și s'a întâmplat așa:

Când ne-am strins seara toți în giurul focului, veni și Loico. Eră abătut și slăbise grozav într'o singură noapte; ochii lui afundați în orbite îi pironise în pământ și fără a i ridică, zise:

„Ascultați tovarăși, noaptea asta mi-am privit în inimă și nu am mai găsit loc pentru viața mea liberă dinainte. Numai Rada singură îmi e în inimă”.
Frumoasa Rada zimbă ca o regină.

„Ea își iubește voința mai mult ca pe mine, e înse o iubesc mai mult ca pe voința mea și m'am hotărit să me arunc la picioarele ei. Așa mi-a poruncit; ca să vadă toți cum a învins frumusețea ei pe viteazul Loico, care până acum s'a jucat cu inimile fetelor ca uliul cu ratele. Atunci o să fie nevasta mea și o să me sărute așa, că n'o să mai îmi vie pofta să ve cânt și n'o să-mi pară reu de libertatea mea pierdută. Așa e Rado?”

Se uită la Rada și o întrebă cu privirea. Ea dete tăcând din cap și arătă la picioarele ei. Noi vedeam astea toate, fără să înțelegem. Îmi venia să plec de acolo, decât să ved cum mândrul Loico cade la picioarele unei fete, fie chiar Rada. Eră o rușine de care me durea inima.

„Ei! — strigă Rada lui Zobar.

„Eh, nu te grăbi atât, că tot o să-ți pară reu... — rise el, și risul lui ca oțelul când îl lovești. Ce rămâne de făcut? Trebuie să încerc dacă inima Radei mele e atât de tare după cum mi-a arătat ea; să încerc. Iertați-me fraților!”

Nu ghicisem încă ce are să facă și Rada zăcea la pământ și Zobar înfipse cuțitul lui strimb, până la plăsele, în pieptul ei. Înmărmuriseam. Dar Rada scoase cuțitul, îl aruncă la o parte și zise tare și deslușit, pe când cu coada ei neagră își astupă rana:

„Remâi sănatos, viteazule Loico Zobar. Șcieam că o să faci așa.”

Apoi muri. Înțelegi tu ce fată eră asta, Șoimule? Da zeu, îndrăcită fată, nu?

„A, regină mândră, iacă ingennnchiu la picioa-

rele tale! — strigă Loico peste stepe și cădă în genunchi. Și apăsă buzele pe picioarele Radei și remase ca mort. Tăcuți ne ridicarăm toți și ne descoperirăm capetele — Ce ziei de asta, Șoimule?

Nur zise: „legați-l, — dar nimeni nu se mișcă, nimeni. Șciea Nur asta. Făcu cu mâna și plecă. Dar Daniil ridică cuțitul pe care-l aruncase Rada, se uită lung la el și barba lui albă tremură; pe cuțit eră încă sângele ud al Radei și cuțitul eră atât de strimb și ascuțit! Apoi se duse spre Zobar și-i infipse cuțitul în spate; tatăl Radei eră doar un vechi soldat.

„Așa trebuie — zise Loico liniștit și limpede întorcându-se spre Daniil, apoi se duse după Rada lui. Ea zăcea cu mâna în care ținea coada apesată pe piept, cu ochii deschiși spre cer și la picioarele ei sta lungit Loico. Pletele lui erău imprășciate pe obraz așa, că nu-l puteam vedea.

Toți stam îndușoși. Barba bătrânului Daniil tremură; cu sprâncenele încruntate se uită tăcut la cer. Dar Nur, cu părul lui alb ca argintul, se aruncă la pământ și începă să plângă de se ridică și se lăsa umerii lui bătrâni ca niște foale. Eră și de plâns, Șoimule da, da.

Te duci — du te pe drumul drept, nu te abate într'o parte, asta e tot, Șoimule.

Macarie tăcu, băgă luleaua în tabachere și-și strinse mantaua pe piept. Bura, vântul bătea mai tare, marea urlă înăbușit și turbat. Căii se apropiară unul câte unul de foc, stând nemișcați pe loc, făcând un cerc des în giurul nostru.

„Hi, hi, — strigă Macarie desmierdându-i și mângâind armăsarul lui favorit, apoi întorcându-se spre mine zise:

„E vreme să dormim. — Trase mantaua pe cap, se întinse cât eră de lung și tăcu.

Eu nu puteam dormi. Priviam în întunerecul stepei marea; înaintea ochilor mei plutia frumoasa figură mândră de regină a Radei. Cu părul ei negru își astupă rana din piept și printre degetele ei oacheșe și delicate, picură sângele și cădea ca steluțe aprinse pe pământ. În urma ei venia viteazul Loico; fata lui eră acoperită de pletele lui negre, dar de sub ele cădeau lacrimi mari, reci.

Ploaia se întetia, marea cântă cântecul turbure despre mândra și frumoasă păreche, Loico Zobar și Rada, fata soldatului Daniil. Liniștit plutiau amândoi în întunerecul nopții și frumosul cântăreț nu va isbuti nici odată să ajungă pe mândra Rada.

București, ianuarie 1903.

Tradus de:

Lia Măgură.

Cugetări.

De s'ar putea cunoaște singur,
S'ar rușină *noroiul* chiar,
Când s'ar vedea pe lângă neauă,
Cât e de negru, de murdar!...

Săptămâna lui de patimi fiecare om își are;
Dar cei mici urșiți sunt vecinic și pentru *crucificare*!

Comorile unice sunt munca și răbdarea...
Pe câți stomahul încă-i oprește-a trece marea!

N. Radulescu-Niger.

Tipuri din Macedonia.

Grup fals.

Nu cred să existe în limbajul popular medical al mumelor un cuvânt, care să inspire mai multă groază decât acela de *crup* sau *gușter*, și aceasta pentru că majoritatea lor îl confundă cu difteria gâtului, adevăratul crup care până la descoperirea sublimă a *serului*, decimă fără cruțare sute de mii de copilași.

Crupul fals se arată mai ales la copii în timpul primei lor dentiții și nu este decât o simplă inflamație a coardelor vocale, mici fașii membranoase așezate în laringe (beregata), în dreptul căroră se produc sunetele vorbirii, tipătului etc.

Îndată ce prin o cauză sau alta aceste coarde suferă, vocea devine răgușită, locul dintre ele se strimtează, respirația se va face cu greutate și uneori copilul (la care aceste organe sunt mici) neavând loc suficient ca să resufe, e amenințat să sufoc.

Cea-ce face în adevăr ca mumele să se alarmeze la ivirea acestei boli, este că ea se desfășură totdeauna într'un mod dramatic, dând loc la scene penibile și făcând pe toți cari asistă să-și peardă capul.

Causele cari dau naștere acestei boli la copii, în prima linie, par a fi trecerile brusce de la o temperatură caldă și umedă la altă rece și uscată, și aceasta mult mai des toamna și iarna. Copiii iachitici și nervoși sunt predispuși prin constituția lor la acest accident, și această cum am zis mai sus când apar primii dinți.

Boala această se instalează totdeauna cu fenomene alarmante și obicnuit în mijlocul nopții. Copilul în timpul zilei e bine, nu se plânge de nimic, tușește puțin, și la ora sa obicnuită se culcă. Pe la miezul nopții între orele 11—12, copilul tresare din somn, cu un acces de sufocație îngrozitor, nu poate să respire. Fața i se congestionează, ochii rătăciți, speriați și gura deschisă pare că caută să înghită aer, care îi lipsește. Bietul copilaș se ridică brusc în leagăn, încleștându-se cu mâinile tremurânde de tot ee întelnește. Respirația devine sgomotoasă, șuerătoare producând acelaș sgomot ca în tusea măgărească, tușește des și răgușit și această tuse îi împedecă și mai mult respirația, cu un cuvânt copilul se înecă.

Dacă ne uităm în gâtul copilului vedem amigdalele roșii umflate, roșata care cu siguranță s'a coborât în jos spre laringe (beregată) și aci această inflamație dă turburările pe cari le-am arătat mai înainte.

Părinții deșteptați din somn, și nedându-și seama de starea copilului, care în realitate nu e gravă, în desperarea lor și de teama *gușterului*, a leargă la medic și dacă din întâmplare membrii familiei sunt numeroși și vecinătate miloasă abondentă, atunci bietul copilaș va vedea defilând înaintea sa un număr oare-care de doctori, cari negreșit vor ști să calmeze spiritele, asigurând pe cei dimpregiur că e ceva trecător.

Pentru ca mumele să poată distinge un crup fals de cel adevărat, iată cari sunt caracterile distinctive: cel dintei se instalează totdeauna brusc în timpul nopții și merge vedând cu ochii spre bine, așa că a doua zi dimineață totul dispare aproape, copilul revenind la starea lui de mai înainte; pe când crupul difteric se introduce într'un mod șiret, copilul

tușește răgușit 2—3 zile înainte, plăcile difterice se înmulțesc treptat, respirația devine din ce în ce mai grea și el sufocă, căile prin care respiră fiind literalmente astupate. Pe lângă acestea, starea generală a copilului suferă, e foarte abătut, cată să doarmă meret, somnul e întrerupt, agitat din cauza înecăciunei.

Toate aceste semne ținute în seamă sunt caracteristice acestor două boli și odată vădute, or-ce mumă va ști să le deosebescă. Negreșit că în fața unor fenomene atât de alarmante în falsul crup, nu vom putea pretinde mumelor să asiste cu sânge rece, ca să poată face o deosebire precieă, dar e bine să cunoască existența acestor două boli, cu modul acesta vor avea present în spiritul lor posibilitatea existenței crupului fals, care e trecător.

Părinții vor mai ști că un asemenea acees ivit odată la un copil predispus la această, se va mai repetă în copilăria sa și acei cari au avut deja ocaziune să vadă un copil al lor suferind de această boală, vor ști să dea primele ajutoare fără să se sperie și să aștepte cu răbdare sosirea medicului.

Prin urmare or de câte ori un copil sănătos e deșteptat brusc din somn noaptea, tușeșca cu gușter și se înecă, nu poate fi altceva decât crup fals, care a doua zi va dispăre.

Aceste noțiuni sunt cu atât mai utile, cu cât mumele nefiind surprinse în neștiință, vor putea recurge la mijloace casnice, cu cari vor putea fi folosite micului suferind înainte de a recurge la ajutorul medical.

Îndată ce un copil se deșteaptă din somn cu tusea care-l înecă, cel dintei mijloc va fi a-i provoca vârsături, și aceasta se poate face dând copilului să bea o lingură cu apă căldicieă sărată, gâdăindu-l în gât cu o peană, sau introducându i coada linguriței în fundul gâtului.

I se va aplică un muștar pe partea dinainte a gâtului, sau o compresă cu apă caldă, chiar ferbinte, sau o baie de picioare caldă cu muștar. Aceste măsuri luate imediat în mare parte de casuri, liniștesc copilul, care ve respiră mai ușor, va adormi liniștit și a doua zi de dimineață abia-ș mai poate aduce aminte de cele petrecute.

Dacă tusea mai persistă și a doua zi, ceea-ce însemnează că gena în respirație nu a dispărut, se mai poate întâmplă ca accesul să se repete, nu inse cu aceeaș furie și în noaptea următoare. Se vor întrebuința aceleași mijloace, i se va face și o inhalație cu apă de var, care se toarnă pe o piatră înferbentată, copilul fiind în brațele mumei și acoperiți amândouă cu un cearceaf pe cap. — Bine înțeles urmându-se tratamentul prescris de medic.

S. C.

Proverbe.

Încăldește-te când arde focul. (Românesc.)

*

Coșciința e farul luminos care conduce pe om în furtunile vieții. (Francez.)

*

Obrăznicia te serveșce câte-odată, dar de foarte multe ori îți face reu. (German.)

Ceva din istoria păpușelor.

Elele dinții păpuși, cam urite, s'au găsit în țara, considerată ca cea mai antică dintre țările civilizate: în Egipt.

Aci s'au găsit o mare cantitate de figuri de femei în teracotă, înfășurate în cărpe și puse în mormintele copiilor. În mormintele din Teba și Menfi s'au descoperit multe figuri articulate, femei care mișcă brațele și picioarele, un bucătar care ridică cuțitul de bucătărie, un sclav care ridică un vas și altele. Destul de ingenioase în mecanismul lor, statuetele acestea sunt lucrate în general foarte grosolan.

Eră un obicei frumos de a se înmormânta cu copilul lucrurile pe cari le iubea în viață. Armele se înmormântau lângă războinic; obiectele de îmfrumusețat lângă femei; și lângă copil tovarășii sei: păpușile. Acest obicei păgân ținu și în primii timp ai creștinismului.

Așa în 1879, la Poitiers, într'un cimitir din al doilea sat al treilea secol se găsiră într'un sarcofag inele de bronz și de marmură, o brățară de argint, un mic vas de pământ de Samo și două păpuși de teracotă; toate jucării pe cari copilul le părăsise odată cu moartea.

Celebre în antichitate erau păpușile Greciei. Unele din ele, după ce au făcut bucuria micilor copii din Atena și Sparta, formează azi deliciul colecționiștilor. Figurile din Tanagra se inspiră mai cu seamă de subiectele din viața familiară, și erau, după cum se știe, figuri frumoase, zvelte și elegante. La Tanagra se făceau păpuși de toate felurile, pentru toate gusturile, zugrăvite în general cu roșu și azuriu și câte-odată și cu aur.

Romanii se mulțumiră să imiteze păpușile grecești, și cu adevărat ar fi fost greți ca să se aleagă un model mai bun. La Pompei s'au găsit multe păpuși de teracotă. Păpușile grotești erau mai răspândite în Italia ca în Grecia.

Evul mediu fu foarte trist pentru fabricanții de păpuși. Dibăcia cu care făceau pe aceste figuri să facă diferite mișcări, cu ajutorul unui fir de ață ascuns, îi făceau să treacă drept vrăjitori. Se zicea că vorbesc cu păpușile lor și le consulta în toate afacerile. În fiecare an, ca să se dea exemplu, cinci său șase din ei erau arși de vii. Cu toate aceste prejudeții și cu toată frica de rug, neguțătorii de păpuși, în apropiere de serbători, umblău din sat în sat, din castel în castel, încercând să vîndă castelanele lor de carton îmbrăcate în catifea și ermelină, și micii lor căălăreți de lemn, pe cari îi făcea să se bată între ei prin ajutorul unui fir. Ce toate că mecanica a fost foarte puțin încurajată, s'a făcut în construcțiunea păpușilor mari progrese, și, fără ca să vorbim de capul fabricat, de Albert Magnu, care, se zice, că putea să pronunțe câteva vorbe, marionetele din secolul XVI nu erau nici de cum inferioare celor din zilele noastre. Un matematic din Cremona, Giovanni Torriani, care se retrăsese cu Carol V-lea în mănăstirea Sf. Giusto, construi, ca să distreze pe fostul împărat, păpuși cari băteau toba și cântău din trompetă.

Păpușile urmară, în vestminte și în mișcări caracteristicele timpului. Așa păpușilor aristocratice din secolul XVII, îmbrăcate și împodobite bogat, cari șieau să facă reverințe grațioase și să întoarcă ochii cu multă cochetărie, urmară, în timpul revo-

luțiunii și al primului imperiu, păpuși cari purtau vestimintele ateniene, adică păpușile *cetățene*.

În zilele noastre, nu se mai numără soiurile de păpuși pe cari industria le-a dat pe piață. Sunt multe foarte complicate.

Unele, cu ajutorul fonografului, cântă bucăți de operă, nu așa de reu, trebuie să convenim, ca multe din cântărețele noastre.

Ion Măndru.

Poesii populare.

Din giurul Blașului.

Mo lăsat badea de mică
Si-o prins una mai voinică,
Doarme lângă mămăligă,
Mămăliga-i cură 'n poală,
Ea doarme de se omoară,
Mămăliga-i cură 'n vatră,
Ea doarme gură căscată!

Bădița-i cu boii 'n coastă
Din sus de grădina noastră,
Tot trimite slugile
Să-i trimit buzațele,
Da eă nu-s copilă proastă
Să-i trimit buzele 'n coastă.
— Vie domnu slugilor,
Că șci treaba ușilor,
Rânduiala buzelor.

Duce-m'ăș cu luna 'n nor,
Nu me pot de-a badii dor;
Duce-m'ăș cu luna 'n stele,
Nu me pot de-a badii jele!

De când badea m'o lăsat,
S'o pus negură pe sat,
— Ha! badio să ne iubim,
Negura să-o risipim.
S'o dus badea nu mai vine,
La dușmanii le pare bine,
Muma! mie-mi pare reu,
Că a fost bădițul meu!

Iacă badea trece dealu,
Că-i cunose frău și calu,
Calu-i alb și frău-i verde,
Tine-l Doamne nu mi-l pierde,
Că l-am mai pierdut odată
Și l-am cotate lumea toată,
Bucureșcii jumătate, —
Și Craiova a treia parte
Și l-am aflat la o fată,
Cari tot umblă să mi-l iee,
Dumnezeu să nu i-l dee.

Ha! badito și târziu,
Că-oî gândi că cari la grău,
Ha! badito și de vreme,
Că-oî gândi că cari la lemne.

SALON

Duh necurat.

Ceasul de părete al popii Șofron arată 11 din noapte. O bătae la geam și un strigăt pripit de afară...

— Tu ești Mitruț?

— Io părinte!... grăbește că-i pe ducă Vuța!

— Cum! N'am putea amână pân' s'o zori de ziuă?

— Nici un ceas, părinte! În tot minutul stă să-și deie sufletul.

Vedând că nu-i de șagă, popa Șofron frecându-se la ochi, dete să-și tragă în grabă cismele. Luă pe mâneci paltonul înverdit de vreme și își plioști pălăria pe capul nins de o jumătate de veac și mai bine. Aprinse mucul de sêu în lămpaș și porni să iae sf. cuminecătură din biserică, de peste drum.

— Mitruț! tu poți plecă înainte. Nu voiü zăbovi mult nici eu, de loc o să te ajung!

Întrând în curtea bisericii, părintele trase la loc zăvorul, apoi cu evlavie descuiă ușa Casei sfinte și o lăsă după el deschisă.

După ce se închină profund înaintea Ușii împărăteșei, ca de obicei, sărută icoana sfântă a lui Christos și a Precestei, apoi trecu în altar, descuiă chivotul și cu reverință dă să aleagă o părțică din „pânea cerească”.

Sgomot lin, apoi un tupăit nedeslușit dinspre ușa bisericeii, conturbă o clipă liniștea mută.

Popa în altar tresare și își face cruce. Spăriat, el cascade ochi mari spre ușă, dar nu vede nimica.

— Mi s'a părut numai, dar și noaptea Dumnezeu cu îngerii sei stăpânesc locașul sfânt!

Într'aceea sgomotul se repețește. Acum ceva mai deslușit... Sânt pași domoli ce înaintează spre tindă.

Părintele tresări din nou și-și ascuți urechile să se convingă, de nu halucinează cumva?

Pausă scurtă... apoi se porni iarăș tup-tup-tup... și iarăș pauză.

— Doamne sfinte! ce mirăzanie o fi și asta? — Și nu mai slăbește bietul părinte din cruciri.

— O fi vre-un tâlhar!... dar ce ar căută el în bisericuța noastră săracă? — Și ascultă popa, ascultă *tepure 'n tufă* și de teamă că-l înhață cineva, nu îndrăzni să mișce măcar un paș în afară.

— Nu-i modru să fie om!... altă năzdrăvanie își poartă chipul pe aici în vremea duhurilor rele. — Doamne apără-me de 'ncercare!... o fi poate chiar el, cel din steanuri... o fi Duhul necurat.

Pașii sinistri străbătură deja tinda și apucară de-a mijlocul năii: tup-tup-tup... foșnet prelungit... tup-tup-tup... și iarăș pauză.

Pe părintele Șofron îl prind frigurile. Părul se scoală în cap măciucă. Fața-i schimbă figură de

spalmă... Aproape inconșciü strinșe sfântul corp al lui Christos la sîn și tremurând ca varga îngână:

— Doamne, nu me mustră pe mine cu mânia ta, nice cu urgia ta me cercă pe mine! Scapă-me de frica cea de noapte și de tot lucrul ce umbă întru întunerec!... Christoase, biruitorul dracilor, cum suferi ca duhurî necurate să-ți supere lăcașul teü sfințit?

Dar duhul părea că inadins se tot apropie tup-tup-tup... foșnet... tup-tup-tup... și iarăș pauză.

Popa Șofron e mai mort de jumătate. S'ar ascunde... Dar unde?... Ar strigă după ajutor... Dar satul doarme dus și graul i stătea nod în gât.

— Doamne sfinte! Maică Preacurată, păziți-me de osândă! — Și se frământă din greu la picioarele lui Christ, il trec sudorî reci pe bietul părinte... abia mai resuflă, iar inima-i svēniă puternic, mai mai gata să-și sară din țipini.

Și pașii... vai!... trecură naia, acum intră în presbiteriü...

Popa Șofron simțea cum i se slăește sângele în vine. Abia-l mai țin picioarele. Avea senzația că acum-acum o să-l înhațe ghiare lungi-lungi, reci și uscate și să-l gătuască.

— O dulce Isuse, archanghele Mihailă, sfinte părinte Nicolae, făcătorule de minuni și voi sfinților din cer... săriți-mi într'ajutor! Faceți o minune și nu lăsați pe slujitorul altarului să fie atins de aripa Satanei!

Situația deveni extremă!

Ca prin minune o idee i fulgeră popii prin creeri. Aproape în nescire, își porni pasul spre cădelnița din cuiü, în care remăsese nescăi sfărîmături de tămăe de duminecă. Cu mucul de sêu din lămpaș aprinse mașinal cărbunii și ieși să-l intimpine pe Necuratul cu fum de tămăie.

— Chiar Beelzebub, căpetenia dracilor, să fie și la tămăiere trebuie să piară!

O negreață hidă și cu coarne isbi întēia privire a părintelui... Și doi ochi focosi păreau a scăpără schintei în ceața fumului de tămăie.

— Pieri duh necurat, că 'n petrii și 'n pustie ți-e lăcașul!

Și eră p'aci-p'aci să cadă popa grămadă înaintea monstrului diform, când gura Duhului necurat se deschise și fără veste bisericuța resună de un scurt: „Me-e-e...!”

Un sunet atât de cunoscut părintelui Șofron eră acela. Se află doară față în față cu țapul seü schilav de piciorul drept dinapoi! — Sluga popii încă de cuseară l-a fost închis în curtea bisericeii să pască și l-a uitat acolo peste noapte. Și nu fu vina blândului animal că-ș cunosec stăpânul și pe razele lămpașului cu chin cu vai porni să vadă ce caută acela în lăcașul sfânt în timp de noapte.

Emil V Degan.

S f a t.

Curățirea mânușilor. Să se facă o pastă de sa-pun în pulbere 250 gr. amoniac lichid 10 gr., apă ordinară 150 gr. Înmuiați bine în această pastă flanela cu care frecați mânușile. Și benzina e bună; dar are un miros tare și neplăcut; inse atunci mânușile trebuie uscate, trăgându-le în mână. Câte odată se întrebunțează laptele și carbon de sodă 10 grame de carbonat pentru un litru de apă.

Academia Română.

— Anul 1902—1903. —

Academia Română va deschide sesiunea sa generală în săptămâna viitoare marți la 4/17 martie, la ora 1 după miezăzi, în localul său din București, Calea Victoriei 135.

Ca în toți ani, astfel și de asta-dată vom publica informațiuni detaliate despre lucrările principale ale sesiunii.

Drept introducere la rapoartele noastre, dăm acuma organizația actuală a Academiei, stabilită în sesiunea generală trecută.

A. Personalul delegațiunii.

Președintele Academiei Române dl Aurelian P. S. Asesori (vice-președinți): din secțiunea literară dl Negruzzi I. C., din secțiunea istorică dl Kalinderu I., din secțiunea științifică dl Saligny A. Secretar geneal (pe 7 ani, 1898—1905) dl Str. dza D. A.

B. Personalul secțiunilor.

I. *Secțiunea literară*: Președinte dl Maiorescu T. (București.) Vice-președinte dl Vulcan Iosif (Oradea-mare.) Secretar (pe 7 ani 1897—1904) dl Quintescu N. (București.) Membri dl Bianu Ioan (București,) dl Caragiani Ioan (Iași,) dl Hașdeu B. P. (Câmpina,) dl Naum A. (Iași,) dl Negruzzi I. C. (București,) dl Ollănescu D. C. (București,) dl Philippide A. (Iași,) dl Pușcariu I. (Bran,) dl Sbiera Ioan (Cernăuți.)

II. *Secțiunea istorică*: Președinte dl Tocilescu Gr. G. (București.) Vice-președinte dl Xenopoi A. D. (Iași.) Secretar (pe 7 ani, 1902—1909) dl Erbiceanu C. (București.) Membri dl Babeș Vincențiu (Buda-pesta,) dl Ionescu N. (Iași,) dl Kalinderu I. (București,) dl Marian S. Fl. (Suceava,) dl Marienescu At. M. (Sibiu,) dl Moldovan I. M. (Blaș,) dl Popea episcop N. (Caransebeș,) dl Sturdza D. A. (București.) — Loc vacant.

III. *Secțiunea științifică*: Președinte dl Poni Petre (Iași) Vice-președinte dl Felix Dr. I. (București.) Secretar (pe 7 ani, 1900—1907) dl Ștefănescu Gr. (București.) Membri dl Aurelian P. S. (București,) dl Babeș Dr. V. (București,) dl Fălcoianu Șt. (București,) dl Haret Sp. (București,) dl Hepites Șp. (București,) dl Istrati Dr. C. I. (București,) dl Porcius Florian (Rodna,) dl Saligny Anghel (București,) dl Teclu Nicolae (Viena.)

C. Personalul comisiunilor.

I. Comisiunea permanentă a bibliotecii: dl Quintescu N., secretarul secțiunii literare; dl Erbiceanu C., secretarul secțiunii istorice; dl Ștefănescu Gr., secretarul secțiunii științifice.

II. Membru conservator al colecțiunii numismatice: dl Sturdza D. A.

III. Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concursul premiilor din 1903: Premiul Năsturel-Herescu, de 4000 lei; Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei și Premiul Adamachi, de 5000 lei: Din secțiunea literară: dñi Bianu I., Quintescu N., Vulcan I. Din secțiunea istorică: dñi Marian S. Fl., Tocilescu Gr. G., Xenopol A. D. Din secțiunea științifică: dñi Babeș Dr. V., Hepites Șt. C., Ștefănescu Gr.

IV. Comisiunea pentru cercetarea cărților didactice cari se vor prezintă la concursul Premiului Asociațiunii Craiovene, de 1500 lei, din 1903. Dñi: Erbiceanu C., Haret Sp., Maiorescu T.

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Statului Lazăr, de 5000 lei, din 1903, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice.“ Dñi: Aurelian P. S., Haret Sp., Poni P.

VI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Adamachi, de 5000 lei, din 1903, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Alcoolismul în România“. Dñi: Felix Dr. I., Istrati Dr. C. I., Xenopol A. D.

VII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Neuschotz, de 2000 lei, din 1903, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Espunerea finanțelor statului român de la 1859 până la 1902.“ Dñi: Kalinderu I., Sturdza D. A., Xenopol A. D.

VIII. Comisiunea financiară, dñi: Erbiceanu C., Istrati Dr. C. I., Ștefănescu Gr.

IX. Comisiunea Fundațiunii Adamachi, dñi: Haret Sp., Poni P., Sturdza D. A.

X. Comisiunea Fundațiunii Otteteleșanu, dñi: Kalinderu I., Negruzzi I. C., Sturdza D. A.

XI. Comisiunea Fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu, dñi: Aurelian P. S., Negruzzi I. C., Sturdza D. A.

XII. Comisiunea Fundațiunii Ioan Agariei, dñi: Aurelian P. S., Ionescu N., Tocilescu Gr. G.

XIII. Comisiunea Fundațiunii Take Petre Anastassi, dñi: Aurelian P. S., Kalinderu I., Sturdza D. A.

XIV. Comisiunea Dicționarului, dñi: Kalinderu I., Maiorescu T., Quintescu N., Sturdza D. A., Tocilescu Gr. G.

LITERATURĂ.

DI T. MAIORESCU DESPRE UNIFICAREA ORTOGRAFIEI ROMÂNE. Dl Tit Maiorescu, precum aflăm din numărul cel mai nou al „Transilvanței“, a adresat președintelui Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, drept răspuns la întrebările acestuia în chestiunea unificării ortografiei române, o serisoare în care zice: „I. E speranță, că peste 5 ani să fie terminat noul dicționar academie, merit a înlocui fantastica încercare Laurianu-Maxim și problematicul început Hașdeu. Noul dicționar, adunând tot materialul popular și reinviând limba cronicarilor, va deveni de la sinepovățitorul dvoastre ca și al nostru, și va contribui într-o câtva la rectificarea și împospătarea limbei literare comune. 2. Ortografia dvoastre cred că trebuie să fie ortografia Academiei române. Această ortografie modificată la 1880 după un raport al subserisului, oportun pe atunci ca tranziție de la etimologismul Ciparian la fonetismul cerut de filologii moderni, se cuvine să fie din nou modificată pentru a se apropiă mai mult de fonetismul celor mai multe reviste și ziare din România de astăzi. Poate că chiar în sesiunea generală a Academiei din martie a. c. vom lua unii din noi inițiativa în înțelesul arătat; și dacă nu acum, de sigur în decursul celor două sesiuni urmă-

toare, pentru ca — la punerea sub tipar a noului dicționar — ortografia academică să fie mai apropiată de aceea a majorității scriitorilor noștri. Păreră mea este așa dar ca Asociațiunea dvoastre să se identifice în hotărârile sale limbistice și ortografice cu Academia română, și până la nouele hotărâri academice, să pregătească terenul prin scrieri și discuții asupra acestor materii precum le-ați și început. Principiul este și rămâne: deplină comunitate a limbii literare și a scrierii între dvoastre și noi“.

Din istoria școalelor noastre. Sub acest titlu dl George Joandrea învățător în Lugos a început să scoată o serie de broșuri, cari tratează istoricul școalelor populare române. Prima broșură, apărută zilele trecute în Lugos, în tipografia românească Hereș, conține activitatea dlui Vincențiu Babeș ca director districtual de școale în anul 1849, cu portretul veteranelui academician. Broșura publică mai multe cerculare ale dsale, cari arată zelul său pentru răspândirea culturii naționale. Dl Joandrea face comentarii cari dau lămuriri în privința epocii. Este o publicațiune interesantă pentru istoricul culturii noastre naționale. Prețul 40 fileri.

TEATRU.

De la Teatrul Național din București. Sâmbăta trecută s'a represintat piesa în 4 acte: „Spre ideal“ de dl Polizu-Micșunescu. Spectacolul s'a început cu „Din viața teatrului“ un act în versuri de dl Ollanescu-Ascanio. Duminecă după miazăzi: „Hamlet“, tragedie în 5 acte de Shakespeare. La 6/19 martie se va jucă o nouă piesă: „Degenerații“, comedie de moravuri moderne, în trei acte, de dl G. A. Mandy.

„Stefan vodă cel tinăr“ și presa „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna Poporului“ și după ele toate ziarele române din patrie iaă act de succesul tragediei dlui Iosif Vulcan: „Stefan vodă cel tinăr“ pe scena ungurească din Oradea-mare. Asemenea și câteva ziare de la București. Ziarele ungurești din Budapesta au publicat informațiuni telefonice în ziua următoare după reprezentație. — Dl Edmund Rádl, președintele Societății literare „Szigligeti“ din Oradea-mare, a adresat autorului o călduroasă scrisoare de felicitare, care s'a publicat și în ziarele locale.

Dl Gheorghe Dima la București. Cetim în „Sămănătorul“ că săptămâna trecută dl Gheorghe Dima, distinsul nostru compositor, a fost la București, dorind să asiste la concertul lui Dimitrie Popovici, care avea să cânte și o compoziție a dlui Dima, balada „Groza“. Concertul inse, fiind că în săptămâna primă a postului nu-i permis să se cânte la București în localuri publice, nu s'a ținut. În schimb, dl Dima a fost poftit de regina la concertele de la Palat, unde dl Popovici a cântat și balada „Groza.“

Concert și reprezentație teatrală în Alba-Iulia. Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia a dat la 28 februarie în sala cea mare de la otelul „Europa“ o serată musicală-teatrală. S'au cântat și declamat. Apoi s'a jucat: „Otrava de hârcioși“ comedie de Ant. Pop și „Leacul pentru soacre“, comedie localisată de Trocar. Dans.

Concert și teatru în Jabuca. Tinerimea română din Jabuca a aranjat la 1 martie concert popular și reprezentație teatrală, jucând piesa „Păcăliții“ comedie într'un act.

Teatru în Ferendia. Tinerimea română din comuna Ferendia, Banat, a dat la 22 februarie o reprezentație teatrală sub conducerea învățătorului Achim Miloia. S'a jucat „O sâmbătă norocoasă“ dramă de I. V.

Concert și teatru în Mercina. Corul vocal din comuna Mercina a dat sub conducerea lui Nestor Mioc la 9/22 februarie concert popular, după care s'a jucat „Piatra din casă“ de V. Alecsandri.

Teatru în Câmpeni. Tinerimea română din Câmpeni a aranjat la 26 februarie n. reprezentație teatrală, jucând piesele: „Arvinte și Pepelea“ și „Idil la țară“.

MUSICĂ.

Concertul reuniunii române de cântări din Brașov, despre care am dat o scurtă notiță în nr. trecut, precum aflăm din „Gazeta Transilvaniei“ a reușit escelent. Înaintea oratorului „Paulus“, dl I. Băjenariu, tenorul liric de la Teatrul Național din București, a cântat cu mult succes o romanță din opera „Favorita“ și „Fluturașul“ de Stefanescu. În oratoriu, afară de dșoara Eugenia Moga și dl I. Băjenar, a fost mult aplaudată dșoara Miți Baulescu, precum și dnii dr. Șaftu, Sterie Stinghe și Oancea. Dl Gheorghe Dima, care a avut partea leului în reușita acestui concert, a fost felicitat cu căldură din toate părțile. Sala a fost înșesată de lume.

Concertele simfonice la București, dirijate de dl Ed. Wachmann în palatul Ateneului Român, au început în duminică trecută. Cu aceasta ocaziune s'au cântat și compoziții noue de Enescu și anume: „Suită de orchestră“ și „Doue rapsodii române.“ Ambele s'au executat sub conducerea autorului.

Cvartetul Carmen Sylva din București a dat în sâmbăta trecută al treile concert de muzică de cameră. Și în concertul acesta s'a executat o nouă compoziție de Enescu: „Sonată pentru piano și vioară“.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Sinod episcopesc în Budapesta. Marti s'a ținut în Budapesta, (unde petrece atât mitropolitul Mețianu, cât și episcopul Popea, la ședințele fundațiunii Gozdsu,) sinod episcopesc pentru esaminarea canonică a nou-alesului episcop de Arad. Precum se depeșează, sinodul n'a găsit nici un impediment canonic și a ridicat pe noul ales la treapta monahală de archimandrit. Acum mitropolitul va raportă guvernului, care la rândul său, precum se asigură, va propune Maj. Sale spre întărire alegerea. Se crede că întărirea prea innaltă va urmă în curând.

Alegeri sinodale. În toate diecesele gr. or. române au să se facă alegeri noue pentru sinod, căci mandatul de trei ani a expirat. Consistoriile au numit comisarii și au fixat zilele pentru alegerea deputaților mireni și din cler.

Promoțiune. Dl Victor Moldovan, candidat de avocat în Cluș, a fost promovat în 7 l. c. la universitatea din Cluș doctor în drept.

C E E N O U

Aniversarea a șeptzecea a dlui Dimitrie A. Sturdza s'a serbat în București la 25 februarie (10 martie n.) cu bine meritată demnitate. La 11 ore dimineața, membrii delegațiunii Academiei Române, compusă din dnii P. S. Aurelian, I. Kalinderu, Iacob Negruzzi și A. Saligny, au mers acasă la dl D. A. Sturdza și i-au prezentat o adresă a acelei înalte instituțiuni. Adresa poartă titlul: „Academia Română domnului Dimitrie A. Sturdza, 25 februarie 1903“. După ce constată, că timp de 32 de ani de când dl D. A. Sturdza este membru al Academiei și de 20 de când e secretarul ei general, totdeauna a fost și este cel mai activ, adresa urmează astfel: „Colecțiunile pentru studiul istoriei și al limbii române, de cărți, manuscrite, documente, monete, se datorează în cea mai mare parte darurilor bogate și stăruințelor Domniei Tale; publicațiunile mari istorice au fost făcute prin îngrijirile și munca Domniei Tale. Viața Domniei Tale, de 32 de ani încoace, este atât de strins legată de activitatea Academiei Române, încât una fără alta nu se poate înțelege. Din această cauză noi, colegii Domniei Tale, ne unim călduros spre serbătorirea zilei de astăzi, făcându-ți din toată inima urări, ca să trăiești încă mulți ani cu sănătate și cu putere pentru a-ți continua activitatea întru binele patriei și luminarea neamului“. Adresa aceasta urmată de semnăturile autografe ale membrilor Academiei, cuprinde sub titlul: „Fapte și lucrări, 1850—1903“ reamintirea principalelor fapte și lucrări ale dlui D. Sturdza. Adresa se prezintă în formă de document, format special în 4° pe hârtie japoneză îmbrăcată în pergament antic; paginile ei sunt traversate de un șnur de mătăasă tricolor, de care atârnă o cutie de argint conținând sigilul Academiei în ceară. Cutia poartă pe capac monograma „D. A. S.“, umbrită de o ramură de laur, iar pe inversul ei monograma „A. R.“. — Profesorii universitari de istorie și scriitorii N. Iorga, I. Bogdan, I. Bianu, D. Onciul, I. Tanoviceanu, dr. Aug. Bunea, Eug. Barwinski, Il. Chendi, Nerva Hodoș, O. Lugoșeanu, Al. Lepădatu, G. Munteanu-Murgoci, G. Popovici, V. Pirvan și I. Sêrbu au prezentat dlui D. Sturdza, prin dnii I. Bogdan și D. Onciul, un prea frumos volum de 448 pagini, imprimat pe hârtie japoneză groasă, cu copertă în pergament antic în trei culori, acoperită cu ornamentațiunii din secolul XVI și purtând ca titlu: „Prinos lui D. A. Sturdza la împlinirea celor șeptzecei de ani“. — Consiliul de administrație al Creditului Funciar Rural a prezentat de asemenea dlui Sturdza o adresă de felicitare pe pergament antic, frumos ornamentată și închisă într'o mapă de piele rusească, de culoare vișinie, purtând în colțuri monograma „D. A. S.“ în argint aurit. — Eminentul pictor dl Tadeu Ajdukiewicz a trimis dlui Dim. Sturdza, cu ocaziunea jubileului său de 70 ani de viață, un superb tablou reprezentând pe M. S. regele, pentru care Suveranul a binevoit să pozeze în mai multe rânduri. — Renumitul Institut de arte grafice „Carol Göbl“ a prezentat dlui Sturdza prin dnii C. Göbl și I. Rasidescu o felicitare pe carton japonez, format folio, compusă din 8 pagini, cu o ornamentație deosebită în aquarelă reprezentând Istoria și Numismatica. Felicitarea e închisă în o mapă de pergament alb purtând ca ornament monograma „D. A. S.“ încongurată de o ramură de laur. În-

treaga lucrare e artistic executată, ca toate lucrările de lux ce se imprimă în acest minunat stabiliment. — În cursul zilei dl D. A. Sturdza a primit o mulțime de delegațiuni, sute de depese de felicitare din toate părțile țării și din străinătate. Iar seara s'a dat în onoarea dsale un banchet splendid în Teatrul Național. — Aducem și noi omagele noastre și urăm: La mulți ani!

România Jună. Societatea academică și social-literară „România Jună“ din Viena a publicat raportul său pe anul administrativ trecut. Din acesta vedem că Societatea a avut 45 de membri fondatori, din cari 17 au murit; membri onorari 123, din cari au murit 38; membri emeritați 100, morti 14; membri ordinari 32. Societatea a ținut 10 ședințe ordinare, 2 extraordinare și 3 literare publice. În ședințe s'au citit 7 lucrări. În sala de lectură au intrat 37 de ziare și reviste. Biblioteca numeră 1654 volume și 405 broșuri. Starea cassei: Fondul neatacabil 32.900 cor. 20 fil.; fondul de rezervă 500 cor.; fondul disponibil 1263 cor. 40 fil.; fundațiunea jubilară 10.813 cor. 29 fil. La oltă 45.556 cor. 89 fil.

Centenarul lui Quinet. La serbarea aniversării de o sută de ani a nașterii lui Edgar Quinet în Paris, dl Gr. Ghica, ministrul plenipotențiar al României, a ținut un discurs în numele țării sale. În acelaș timp dl Tr. Djuvara a ținut la Ateneul Român din București o conferență despre marele filoromân.

Au murit: *Emilian Cioran*, paroc gr. or. în Reșinari, la 4 martie, în etate de 64 ani; — *Nicolai Radu*, forestier al domeniului episcopesc din Beiuș, în Budapesta la 14 februarie, în etate de 40 ani; — *Traian Meșianu*, protopresbiter al Branului, la 8 martie n., în Zerneșei, în atate de 49 ani; — *Ioan Stoian*, notar cercual în Racașdia, membru la mai multe societăți culturale, la 5 martie, în etate de 44 ani.

Poșta redacției.

Redactorul răspundător al revistei noastre a primit zilele trecute o mulțime de felicitări la succesul obținut pe scena ungurească din Oradea-mare cu tragedia sa istorică română: „Ștefan vodă cel tânăr“; dar având să plece la București spre a lua parte la sesiunea generală a Academiei Române, îi este peste putință să mulțumească în aceste momente fie-căruia separat pentru gentila atențiune; deci vine pe aceasta cale să roage pe toți amicii și cunoscuții săi, de dincoace și dincolo de Carpați, cari cu aceasta ocaziune au ținut să-i aducă tributul recunoștinței, accentuând că succesul acesta nu este numai personal, ci se revarsă și asupra literaturii dramatice române, — să primească espresiunea sentimentelor sale de grațitudine omagială.

Călimdarul săptămânei.

Dum. 2-a în post, ev. Marcu c. 2, gl. 6, v. 6.

Ziua săpt.	Călimdarul vechi	Călimd. nou
Duminecă	2 M. Teodot	15 Longin
Luni	3 M. Eutropie	16 Heribert
Marti	4 C. Gerasim	17 Gertrud
Mercuri	5 M. Conon	18 Alexandru
Joi	6 SS. 42 Martiri	19 Iosif Log.
Vineri	7 M. d. Cherson	20 Nichita
Sambătă	8 P. Teofilact	21 Benedict

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 14/296b.)

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1902.

Budaposta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budaposta.					
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	
Budaposta	pleacă	6 50	3 30	2 —	5 45	9 15					
Szolnok	"	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19					
Szajol	"	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33					
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55					
Berettyó-Ujfalu	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33					
M.-Peterd	"	—	3 —	—	1 00	—					
M.-Keresztes	"	—	3 12	—	1 14	—					
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	—	1 36	—					
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11					
Oradea-Mare	pleacă	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18					
Velența	"	—	4 17	—	2 31	2 26					
F.-Oșorheiü	"	—	4 28	—	2 42	—					
Teleagd	"	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51					
Aleșd	"	†1 04	5 08	†7 28	3 21	†3 05					
Vad	"	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26					
Ciucea	"	2 14	6 42	8 37	4 52	4 16					
Huedin	"	2 46	7 23	9 08	5 32	4 52					
Jegenye	"	3 10	7 55	†9 33	†6 01	—					
Ciuş	sosește	3 42	8 37	10 08	6 59	5 55					
Ciuş	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11					
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27					
Ar. Gyeres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27					
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52					
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	—					
Felvinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	—					
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16					
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32					
"	pleacă	—	12 24	—	1 43	8 37					
Küküllőszeg (Blaș) „	"	—	1 07	—	2 28	9 5					
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—					
Kis Kapus	"	—	2 15	—	3 48	9 47					
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01					
Sighișoara	"	—	3 47	—	5 43	11 —					
Homorod-Kőhalom	"	—	5 35	—	7 54	12 26					
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35					
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09					
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19					
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31					
București	"	—	8 05	—	—	9 10					
București	pleacă	—	—	—	—	—					
Predeal	"	—	—	—	—	—					
Brașov	sosește	—	—	—	—	—					
"	pleacă	—	—	—	—	—					
Feldiora	"	—	—	—	—	—					
Homorod Kőhalom	"	—	—	—	—	—					
Sighișoara	"	—	—	—	—	—					
Mediaș	"	—	—	—	—	—					
Kis Kapus	"	—	—	—	—	—					
Blaș	"	—	—	—	—	—					
Küküllőszeg (Blaș) „	"	—	—	—	—	—					
Teiuș	sosește	—	—	—	—	—					
"	pleacă	—	—	—	—	—					
Aiud	"	—	—	—	—	—					
Felvinț	"	—	—	—	—	—					
M. Ujvár	"	—	—	—	—	—					
Sz. Kocsárd	"	—	—	—	—	—					
Ar. Gyeres	"	—	—	—	—	—					
Apahida	"	—	—	—	—	—					
Ciuş	sosește	—	—	—	—	—					
Ciuş	pleacă	—	—	—	—	—					
Jegenye	"	—	—	—	—	—					
Huedin	"	—	—	—	—	—					
Ciucea	"	—	—	—	—	—					
Vad	"	—	—	—	—	—					
Aleșd	"	—	—	—	—	—					
Teleagd	"	—	—	—	—	—					
F.-Oșorheiü	"	—	—	—	—	—					
Velența	"	—	—	—	—	—					
Oradea-Mare	sosește	—	—	—	—	—					
Oradea-Mare	pleacă	—	—	—	—	—					
Bihar-Püspöki	"	—	—	—	—	—					
M.-Keresztes	"	—	—	—	—	—					
M.-Peterd	"	—	—	—	—	—					
Berettyó-Ujfalu	"	—	—	—	—	—					
P.-Ladány	"	—	—	—	—	—					
Szajol	"	—	—	—	—	—					
Szolnok	"	—	—	—	—	—					
Budaposta	sosește	—	—	—	—	—					

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.									
		Person.						Person.							
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	45	7	—	Arad	pleacă	5	10	11	20	9	35
Ósi	"	10	30	4	56	7	16	Chitighaz	"	6	14	12	31	10	54
Less	"	10	48	5	05	7	40	Ciaba	sosește	6	40	12	57	11	24
Cefa	"	11	03	5	34	8	05	Ciaba	pleacă	7	—	1	38	4	50
Salonta	"	11	26	6	20	8	46	Giula	"	7	27	2	02	5	26
Kőtegyán	"	11	44	6	24	9	15	Sarkad	"	7	47	2	22	5	54
Sarkad	"	11	54	6	33	9	31	Kőtegyán	"	7	57	2	32	6	10
Giula	"	12	18	6	57	10	01	Salonta	"	8	23	2	57	6	47
Ciaba	sosește	12	37	7	29	10	30	Cefa	"	8	42	3	15	7	18
Ciaba	pleacă	2	05	7	41	4	32	Less	"	9	04	3	33	7	51
Chitighaz	"	2	34	7	56	5	38	Ósi	"	9	21	3	49	8	16
Arad	sosește	3	32	9	—	6	05	Oradea-Mare	sosește	9	32	4	00	8	31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii sēm. nați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.